"Ο ΝΟΥΜΑΣ„

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. 7. Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ὃ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Εθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στα βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ Κολλάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ ἠθικὴ τῆς πεντάρας — Τὰ διδαχτικὰ βιβλία τοῦ Παλαμᾶ — Ὁ λαὸς διασκεδάζει... — Καὶ πάλι Φλυάρετος φθέγγεται.

ΤΡΙΛ, γιὰ τὴν ὥρα, ἀναγνώσματα δημοσιεύονται στὶς Ἀθηναϊκὲς ἡμερίδες γιὰ τὸ λυπηρὸ οἰκογενειακὸ δράμα Χαλούλια—Δημούλη. Γιὰ τὸ δράμα αὐτό, ποὺ κλείστηκε ἔτσι ἄγρια μὲ μιὰ αἱματηρὴ μονομαχία, δὲ γράψαμε λέξη, πρῶτα γιατὶ εἶναι ὁλωσδιόλου οἰκογενειακὸ καὶ δεύτερο γιατὶ ξαμε τὴν ὥρα δὲν ξεκαθαρίστηκε καλὰ καλὰ ἂν ὁ σημαιοφόρος τοῦ ναυτικοῦ Χαλούλιας, ποὺ σκοτώθηκε στὴ μονομαχία ἀπὸ τὸ συνάδελφό του Δημούλη, ἀπατήθηκε ἀπὸ τὴ γυναίκα του ἢ νόμισε πὼς ἀπατήθηκε.

καταδικάζοντάς το ὁ ἴδιος. Γιατί τί ἄλλο ἀπὸ χαραχτήρας ἄρρωστος εἶν' ὁ Στρωτός, τί λιγότερο ἀπὸ χειραφετημένη ἡ Ἀστρούλα; Κ' ἡ ἱστορία μᾶς μιλεῖ πὼς τὰ ξενόφερτα δὲ θρέφουν καὶ δὲν ἀναστένουν τὰ γερασμένα θέατρα, μὰ τὰ νεαρά, τὰμόρφωτα ἀκόμα. Τὰ θέατρα κ' οἱ κοινωνίες, ποὺναι καθρέφτης τους, γερνᾶν ὅταν τὰ πιάνῃ ἡ μανία τοῦ ντόπιου καὶ κλειοῦν τὶς πύλες τους σὲ κάθε ζωογόνο ἀέρα ἀπόξω. Ναὶ ξενότροπη, ξενόφερτη εἶναι ἀλήθεια ἡ Ἀστρούλα καὶ ξενότροπος, ξενόφερτος ὁ ἀγώνας της γιὰ τὴν Ἀλήθεια. Ἀληθινὰ ἀσυνήθιστα φαινόμενα στὴν κοινωνία μας, γιὰ τοῦτο καὶ ξαφνίζουν. Ἀπ' τὰ σύγνεφα ἢ ἀπ' τὸ φεγγάρι δὲν μποροῦσαν νὰ πέφτανε ἀπὸ κάπου ἤρθαν ἀπὸ κ[illegible] πῆγαν καὶ παντοῦ πρωτήτερα, πρὶν ἔρθουν [illegible] Ἑλλάδα: ἀπὸ μιὰ ἐξέλιξη. Ἂν αὐτὴ ἔγινε στοὺ[illegible]ητὴ τὸ πνεῦμα πρῶτα, τόσο ἡ ἀξία τοῦ τελευτα[illegible]τερανήτερη. Ἂν αὐτὸς δὲν εἶχε ζωντανὸ τὸ πρότυπο τῆς κόρης μπρός του, τόσο πιὸ ἄξιος ὁ μιστές του. Ἂν μιὰ μορφή, σὰν τὴν Ἀστρούλα, εἶναι σήμερ' ἀνύπαρχτη ἀκόμα στὴν Ἑλλάδα, αὐτὸ θὰ τὸ σκεφτῇ μόνο μυαλό, ποὺ δὲ βλέπει πέρ' ἀπὸ τὰ σύνορά της. Ὁ κριτικὸς μόνο τὸ ἀνθρώπινα ὑπαρχτό της ἔχει νὰ μετρήσῃ, τὴ ζωϊκὴ ἀξία της νὰ ἐχτιμήσῃ. Γι' αὐτὸ ρώτησα παραπάνω τὸν Ξενόπουλο, ἂν φρονεῖ πὼς ἡ ἠθικὴ πάλη, ἡ «λεπτὴ συνείδησις», ὅπως τὴ λέει, βρίσκονταν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς στὴν κοινωνία τῆς Νορβηγίας. Ὁ Ἴψεν βέβαια δὲν τὴν ἔφερε μὲ τὸ ἔτσι θέλω, ρούφηξε μόνο τὸ ὑποκίνημά της, ποὺ ἦρθε μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας. Πνευματικὸς σταθμὸς ἔγινε σ' αὐτή. Κι ὁ συγγραφέας τῶν «Ἀλυσίδων», ἂν εἶν' ἀλήθεια πὼς πρῶτος αὐτός, ἢ ἕνας ἀπ' τοὺς πρώτους, φέρνει ἕνα «ζήτημα συνείδησης» στὴν ἑλληνικὴ σκηνή, πνευματικὸς σταθμὸς κι αὐτὸς στὴ ρωμαϊκὴ κοινωνία. Τὸ θέλει ἢ δὲν τὸ θέλει. Ὁ πρόλογος τοῦ δράματός του θὰ ταφῇ στὴ λήθη, τὸ ἔργο του θὰ μείνῃ δρομοδείχτης γιὰ τὴν πρόοδο στὴν ἐποχή του.

(Στάλλο φύλλο τελειώνει)

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ὁ Ρουσογιαπωνέζικος πόλεμος ἀπὸ τὴ μάχη τοῦ Μαραθώνα κι ἀπὸ τὰ τρόπαια τοῦ Θεμιστοκλῆ. **Ξένο** *εἶναι τὸ καθετὶ ποὺ βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωή μας καὶ* **ντόπιο** *τὸ καθετὶ ποὺ βρίσκεται σιμώτερα σ' αὐτή. Ἔτσι ἐγὼ τὴ νιώθω τὴ Ζωὴ καὶ τὴν Τέχνη.*

Οἱ ἡμερίδες μας ὅμως δὲ χάνουνται σὲ τέτια ψιλολογήματα. Τὴν πεντάρα κοιτάζουν καὶ μπροστὰ στὴν παντοδύναμη ὅλα τὰ τσαλαπατοῦνε. Τί κι ἂ βρίζεται ἡ μνήμη ἑνὸς πεθαμένου; Τί κι ἂ ρεζιλεύουντάι δυὸ οἰκογένειες κι ἂ σέρνεται στὸ βοῦρκο τοῦ δρόμου ἡ ὑπόληψη ἑνὸς ἀξιωματικοῦ, ποὺ ἴσως νάναι περσότερο δυστυχισμένος ἀπὸ τὸ συνάδερφό του, γιατὶ ἔζησε νὰ δεῖ ὅλο αὐτὸ τὸ μασκαραλίκι ποὺ παθαίνει μὲ τὰ φαΰλα καὶ ἄτιμα αὐτὰ ἀναγνώσματα;

Οἱ τρομεροὶ αὐτοὶ ἀθρωποφάγοι, ποὺ λέγουνται Ἀθηναῖοι ἡμεριδογράφοι, κάθε μέρα φωνάζουνε γιὰ ἠθική, γιὰ πατρίδα, γιὰ θρησκεία, χωρὶς νὰ ντρέπουνται, ἀφοῦ ὁ κόσμος βλέπει πὼς μιὰ ἠθικὴ καὶ μιὰ πατρίδα καὶ μιὰ θρησκεία ἔχουν, τὴν ΠΕΝΤΑΡΑ.

*

Οἱ «ΚΑΙΡΟΙ» γράψανε πὼς δὲν πρέπει νὰ διοριστεῖ ὁ καθηγητὴς κ. Πολίτης στὴν ἐπιτροπὴ ποὺ θὰ κρίνει τὰ διδαχτικὰ βιβλία, γιατὶ ἂ διοριστεῖ θὰ κοιτάξει νὰ βραβέψει τὰ διδαχτικὰ βιβλία ...τοῦ Παλαμᾶ.

Τὴν ἄλλη μέρα οἱ «Καιροὶ» διορθώσανε τὸ λάθος τους καὶ εἴπανε πὼς ὁ Παλαμᾶς δὲν ἔχει γράψει διδαχτικὰ βιβλία, ὥστε ὁ κ. Πολίτης κτλ.

Ἐμεῖς γιὰ δυὸ πράματα λυποῦμαστε κατάκαρδα· ποὺ δὲ διορίστηκε στὴν ἐπιτροπὴ ὁ κ. Πολίτης καὶ ποὺ δὲν ἔχει γράψει διδαχτικὰ βιβλία ὁ Παλαμᾶς.

Ἂν γινόντουσαν αὐτὰ τὰ δυὸ πράματα, μποροῦσε κανεὶς νὰ ἐλπίσει πὼς θὰρχινήσουνε νὰ ξημερώνουνε οἱ καλὲς μέρες γιὰ τὰ σκολειά μας.

*

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ μας ρώτησε τὸ Διευθυντὴ τῆς Ἀστυνομίας ἂ διασκεδάζει ὁ λαός Του τώρα τὶς Ἀποκριές. Κι ὁ κ. Δεμελλάτης τονὲ βεβαίωσε πὼς διασκεδάζει.

Ἡ Ὑψηλὴ αὐτὴ φροντίδα γιὰ τὰ γλέντια τοῦ λαοῦ μᾶς κάνει νὰ πιστέψουμε πὼς ὅλα μας πάνε πρίμα καὶ πὼς ἄδικο ἔχουν ὅσοι φωνάζουνε πὼς κανένας ἀπὸ τοὺς ἐπίσημους δὲ δίνει λεφτὸ τσακιστὸ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ φορολογούμενου ραγιά.

*

Ο κ. ΦΛΥΑΡΕΤΟΣ φλυαρεῖ καὶ στὸ δεύτερο φύλλο τοῦ συντηρητικώτατου «Ριζοσπάστη» του γιὰ τὴν ἐθνικὴ γλῶσσα. Καὶ λέει ὁ ἀθεόφοβος·

«Πῶς ὁ σύλλογος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς δὲν ἀπεδοκίμασε τὸν ἀποπειρώμενον νὰ στρεβλώσει τὴν γλῶσσαν; (τὸν κ. Ν. Χατζηδάκη, δηλ.). Πῶς δὲ οἱ φαιτηταί, οἵτινες ἐπανεστάτησαν διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀνέχονται τοιοῦτον καθηγητὴν καὶ μετὰ τὴν συναυτουργίαν (;) τῶν ἀρχόντων; Πρὸς Θεοῦ! *Οὐδεὶς νὰ μὴ συγχύσῃ* (ἀττικὸ ὕφος!) τὸν μαλλιαρὸν κ. Ν. Χατζηδάκην μὲ τὸν ἐπίσης καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Χατζηδάκην, λίαν ἐπιτυχῶς *πρωταγωνιστοῦντος* (βαρβαροπαζάρου!!!!) εἰς τὸν κατὰ μαλλιαρῶν ἀγῶνα («Ριζοσπάστης», ἀριθ. 2, 16 Φεβρουαρίου, 1908, σελ. 1, στήλ. 4, κάτου κάτου).

Στὸ ἴδιο φύλλο (σελ. 4, στήλ. 4, στὰ «Γράμματα τοῦ Ριζοσπάστη») γράφοντας στὸν «Ἐργάτη» τοῦ Βόλου, παρατηρεῖ·

«..... Ἀλλὰ προφυλάχθητι, προφυλάχθητι ἀπὸ τοὺς γλωσσικῶς παραφρονήσαντας μαλλιαροὺς καὶ ἀπὸ τοὺς Ψυχαρικούς, ὧν οὐκ ὀλίγοι οἱ κακόβουλοι, ἔχοντες δ' ἐν Ἀθήναις (κι αὐτὸ τὸ ἔχοντες δὲ ἴσια γιὰ τὸ Βαρβαροπάζαρο!) πράκτορας πρὸς στρέβλωσιν τῆς γλώσσης».

Θέλουμε δηλ. νὰ ποῦμε πὼς ὁ κ. Φλυάρετος θάτανε λεύτερος νὰ γράφει ὅλες αὐτὲς τὶς ἀντιστίες ἂν τὴ φημερίδα τὴν ἔλεγε «Δημοκόπο» κι ὄχι «Ριζοσπάστη» — ντροπιάζοντας ἔτσι καὶ τὸ καημένο τὸ ἐπίθετο ποὺ δὲν τοῦρταιξε σὲ τίποτα γιὰ νὰν τὸ κολλήσει σὰν ἐτικέτα πάνου στὸ σαρκοφαγωμένο πολιτικοφιλολογικό του σεντοῦκι. Μὰ μὲ τὸν κ. Φλυάρετο ἔχουμε πολλὰ νὰ ποῦμε—σώνει μοναχὰ ὁ μεγαλοδύναμος νὰν τοῦ χαρίσει ζωή.

Ο ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΟΣ ΤΗΣ «ΠΑΤΡΙΣ»

Ὁ Γιὸς τοῦ Ἤσκιου χούγιαξε ἀπὸ ψηλὴ [ραχούλα·

«—Μίσ' τὰ παννιὰ σ' καραβοκύρ'
«Κ' ἢ θὰ μοῦ δώσεις τὸ τσπί σου, μπίρ,
«ἢ θὰν τὰ κάμω θάλασσα οὖλα.

«Ὁ βράχος θἄρθ' κατὰ τὸ μπρίκ'.....
«μὲ τὸν καφέ....Στὴ φωτιὰ τὸ σπίτ'
«νὰ πάει σὰν ἀχυραποθήκ'
«κατὰ καπνοῦ κι ἀνέμου μπίτ.

«Στερνὰ στὸ βοῦρκο τοῦ γιαλοῦ
«θὰ πέσω ἀνάσκελα καὶ γό,
«καὶ κάνοντας κλοῦ, κλοῦ, κλοῦ, κλοῦ,
«θὰ πλέω σὰν ἕνα κλούβιο αὐγό».

ΜΠΑΛΤΑΣ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

Στὴν Πόλη. Στὸν «Ταχυδρόμο» τῆς Πόλης ὑπάρχει κάποιος συνταχτής, κρυμένος μὲ τὸ ψευτόνομα «Μεφιστοφελῆς». Αὐτὸς ὁ Μεφιστοφελῆς τῆς καθαρεύουσας, διωρίστηκε ἀπὸ τὸ διεφθυντὴ τοῦ «Ταχυδρόμου» νὰ *διορθώσῃ* τοὺς δημοτικιστάδες. Ἔτσι τουλάχιστο μολογάει ὁ ἴδιος. Καὶ τὸ διόρθωμα ἄρχισε ἀπὸ μιὰ κριτικὴ ποὺ κάθησε καὶ σκάρωσε γιὰ τὸ καινούριο βιβλίο τοῦ Πάλλη «Ταμπουρᾶς καὶ Κόπανος». (Ταχυδρ. 6 τοῦ Φλεβάρη 908). Οἱ στίχοι τοῦ Πάλλη γεμάτοι οὐσία καὶ βαθύτητα, εἴτε λυρικοί, εἴτε φιλοσοφικοί, εἴτε σατυρικοί, ζαλίσανε στὸ στενὸ μυαλὸ τοῦ κακομοίρη τοῦ Μεφιστοφελῆ, καὶ τονὲ κάκανε νὰ πῇ πράματα πέρα καὶ πέρα παλαβά. Πρῶτα βρῆκε τὸν Πάλλη κλέφτη, — πὼς τάχατες ἔκλεψε τὸν Οὐγκώ. — Ὕστερα βρῆκε λυρικὰ τραγούδια «ὡραίας ἐμπνεύσεως», κατόπι βρῆκε μέσα σ[illegible]ολισμό, παρακάτου χυδαιότητες, καὶ στερνὰ βρῆκε καὶ φοβέρες. Ὅλα αὐτὰ τονὲ κάμανε νὰ παραληρῇ πέντε ὧρες μέσα στὸν «Ταχυδρόμο», δίχως νὰ μπορῇ νὰ τελειώσῃ. Καὶ γιὰ νὰ τὸ καταφέρῃ νὰ τελειώσῃ τόρριξε καὶ στ' ἀστεῖα, τὰ καθαρευουσάνικα βέβ τ' ἀστεῖα, ποὺ νὰ τὰ διαβάζῃς καὶ νὰ λυπασαι τὸ Θεὸ ποὔφκιασε τέτοια μυαλάκια.

Στὴν «Πρόοδο» πάλι (23 τοῦ Γεννάρη 908) δημοσιεύτηκε μιὰ φιλολογικὴ στήλη γιὰ τὰ «Ἅπαντα» τοῦ Βαλαωρίτη ποὺ βγήκανε τώρα τώρα ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Μαρασλῆ. Σύντομα μὰ φωτεινά, ξεσάχτηκε τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ, καὶ στὸ τέλος προστέθηκε καὶ μιὰ παραγραφο, ἀπὸ κάποιο γράμμα ποὺ ἔστειλε ὁ Βαλαωρίτης στὸ Λασκαράτο, ποὺ δείχνεται ἀπ' αὐτὴ γιατὶ ὁ ποιητὴς ἔγραφε τὰ πεζά του στὴν καθαρεύουσα, ποὺ τὸ λέει κιόλας «ἁμάρτημα». Τὸ ἁμάρτημα τοῦτο ὁ Βαλαωρίτης τὄκανε ἀπὸ φόβο τῶ δασκάλων! «Ἠθέλησα νὰποφύγω τὴν κατηγορία, ὅτι γράφομε τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, γιατὶ δὲ γνωρίζομε τὴν ἄλλη!».... Στὰ χρόνια μας ὅμως τί ἔγινε αὐτὴ ἡ τρομοκρατία; Καπνὸς εἴτανε καὶ διαλύθηκε, χαρὴ στὴν παληκαριὰ τοῦ Ψυχάρη μας, καὶ τῶν ἄλλωνε δημοτικιστάδωνε, ποὺ μιὰ μέρα τὸ Ἔθνος θὰ τοὺς χαραχτηρίσῃ δεύτερους λευτερωτές.

*

Στὴ Σμύρνη. Καὶ στὴ Σμύρνη ὁ «Ταμπουρᾶς καὶ Κόπανος» ἄψωσε τὰ αἵματα τῶν καθαρευουσάνων. Ἡ «Ἀμάλθεια» (4 τοῦ Φλεβάρη 908) βρῆκε πὼς «ἡ σεμνὴ» ποίηση «μετεβλήθη» εἰς «ὕβριν». Κ' αἰτία τὰ χωρατὰ τοῦ Πάλλη, γιὰ ὅλους τοὺς στενοκέφαλους ποὺ πεζαρουνε σήμερα γιὰ σοφοί. «Ἡ αἵρεσις ἀνέλαβε νὰ καταρρίψῃ πᾶσαν προσωπικότητα, πᾶν ὅ,τι θεωρεῖται σεβαστόν, πᾶν ὅ,τι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔταξεν ἐπὶ κεφαλῆς του». Καλὰ ποὺ τὸ κατάλαβε ἡ κερὰ-Ἀμάλθεια! Τὴ σαπίλα «ποὺ ἔταξεν ἐπὶ κεφαλῆς του ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς» θέλουμε νὰ χτυπήσουμε κατακέφαλα. Τὴν ἀναμόρφωση ὀνειρευόμαστε. Τὰ εἴδωλα νὰ σπάσουμε. Ὄχι